

ROMANILASTEN PERUSOPETUKSEN TUKEMISEN KEHITTÄMISSUUNNITELMA

1. Romanioppilaiden määrä ja opetuksen vastuutahot kunnassa

Imatralla on n. 25 romanioppilasta. Heistä 13 on Vuoksenniskan koululla ja loput useassa eri koulussa.

Kehittämishankkeen myötä on aloitettu romanilasten perusopetuksen kohdennettu suunnittelu ja kehittäminen. Hankkeella on erillinen koordinaattori ja ohjausryhmänä kehittämishankkeessa on toiminut Imatran kaupungin romanityöryhmä, joka perustettiin 2008.

Romanityöryhmä on moniammatillinen työryhmä, johon kuuluu edustajia sivistystoimesta, työ- ja elinkeinotoimistosta, sosiaali- ja terveystoimesta, Yh-rakennuttajalta, aikuisopisto Aktivasta, Imatran seurakunnasta sekä Imatran romaniyhdistyksestä.

Imatran kaupunki on laittanut hakemuksen kehittämishankkeen jatkosta vuoteen 2011.

Suunnitelmissamme on tarkoitus nimetä hankkeelle lisäksi projektiryhmä, jossa on edustajia varhaiskasvatuksesta, perusopetuksesta ja muista mahdollisesti mukana olevat toimijoista.

Projektiryhmän on tarkoitus lähteä laajemmin kehittämään ja ohjaamaan romanilasten opetusta esiopetuksesta toisen asteen opetukseen asti.

Kunnan hallinnolle on järjestetty koulutusta, jossa on ollut romanikulttuurin asiantuntijoita. Lisäksi on järjestetty kaikille kuntalaisille avointa koulutusta eri kulttuureista, jossa on ollut edustettuna myös romanikulttuuri. Koulutusta on tarkoitus laajentaa seuraavassa vaiheessa laajemmin hallinnon eri aloille.

2. Romanilapsen kohtaaminen

Nykyisin useimmat romanilapset ovat esiopetuksessa päiväkodeissa tai kouluissa. Tämä on jo tähän mennessä tasoittanut koulutien aloittamista.

Kehittämissuunnitelmissamme on ohjata tehostettua tukea jo esiopetukseen ja alkuopetukseen syksystä 2010 alkaen.

Syksyllä 2010 suunnataan koulutusta erityisesti päivähoidon henkilöstölle.

Imatran opetushenkilöstön koulutustilaisuuteen syksyllä 2009 osallistui päivähoidon erityislastentarhaopettajia sekä peruskoulun ala- että yläkoulun opettajia. Heidän valmiutensa vastaanottaa romanioppilaita on jo melko hyvä.

Kehittämissuunnitelmamme on laajentaa tukea erityisesti koulun lopettamisvaiheeseen romanioppilaiden sopivien jatko-opintopaikkojen löytymiseen. Koulutustilaisuuksia järjestetään talvella 2011 sekä toisen asteen että työelämän edustajille.

3. Suvaitsevaisuuden ja hyvien etnisten suhteiden edistäminen ja romanikulttuurin tuntemuksen lisääminen sekä koulu yhteisön romanivähemmistön ja pääväestön yhteyksien edistäminen

Vanhempien kanssa tapaamisissa otetaan aina esille myös oppilaan mahdollisesta kokema kiusaaminen tai syrjintä.

Useimmat Imatran koulut ovat olleet jo mukana Kiva koulu -hankkeessa kuluvana lukuvuonna. Sen myötä on toteutettu kiusaamisen vastaista toimintaa ja yhdenvertaisuuden periaatetta opetuksessa.

Talvella 2010 kokeiltiin yhteistä läksyparkkia sekä romanioppilaille että valtaväestölle. Toimintaa ei kuitenkaan jatkettu tekemättömien läksyjen hoituessa muilla keinoin.

Kehittämishankkeen aikana on hankittu yhteistyötä ja sanavarastoa kehittäviä pelejä. Tämä on nähty tärkeäksi, koska romanioppilaat hakeutuvat mieluiten oman kulttuurinsa edustajien seuraan. Tulevaksi lukuvuodeksi on pohdiskeltu pelikerhon tai romanikulttuuri kerhon aloittamista sekä pääväestön edustajille että romanioppilaille.

4. Romanioppilaiden identiteetin kehittäminen ja romanikulttuurin huomioon ottaminen

Romanikielen opettaja on käynyt kertomassa romanikulttuurista ja -kielestä äidinkielen tunneilla 8-luokkien oppilaille. Tätä on tarkoitus myös jatkaa tulevana lukuvuonna.

Romanioppilaat ovat pitäneet yhdessä romanikielen opettajan ja romanitaustaisen koulunkäyntiavustajan kanssa tämän lukuvuoden aikana aamunavauksia, joissa on lauluesityksiä romanikielellä.

Myös yhteisinä teemapäivinä on romanikulttuuri ollut esillä mm. pienen näytelmän muodossa. Syksyllä 2010 on tarkoitus järjestää koululla konsertti, jossa on esiintymässä Imatralta kotoisin oleva tangokuningas.

Imatralla järjestettiin syksyllä kolmen tunnin veso-koulutus opetushenkilöstölle. Mukana koulutuksessa oli 70-80 henkilöä. Koulutuksessa pohdiskeltiin romanikulttuurin erityispiirteitä. Syksyllä 2010 on tarkoitus kohdentaa koulutus päivähoidon henkilökunnalle.

5. Romanikielen oppimisen edistäminen

Romanikielen opetus aloitettiin syksyllä 2009. Ennen romanikielen opetusta järjestettiin kaikille Imatran romanioppilaiden vanhemmille vanhempainilta, jossa kerrottiin tarkemmin kielen opetuksesta. Opetukseen haki 25 oppilaasta n. 20. Lukuvuoden aikana opetuksessa jatkoi n. 15 oppilasta.

Syyslukukaudella romanikielen opetusryhmiä oli kolme ja keväällä kaksi.

Romanikielen oppilasta 14-15 oli alkuvaiheessa 1-6 luokkien oppilaita ja loput 7-9 luokkien oppilaita.

Opetusta järjestettiin sekä Imatran etelä- että pohjoispäässä. Koska eri koulujen lukujärjestykset oli jo laadittu, kun romanikielen opetus alkoi, oli eri luokkien lukujärjestyksen yhteensovittaminen erittäin haasteellista.

Jotkut romanioppilaat ja -perheet eivät halunneet vaarantaa muiden oppiaineiden tunneilla osallistumista.

Romanikielenopetus sijoittuu lähes poikkeuksetta muiden oppituntien jälkeen.

Osalle keskeyttäneistä koulupäivän piteneminen oli syy keskeyttämiseen. Kun oppilaita keskeytti opetuksen, ryhmät pienuivat, eikä kaikkien opetusryhmien jatkaminen enää kannattanut.

Lukuvuoden 2010-2011 romanikielen oppituntien paikat on helpompi suunnitella ennen lopullisten lukujärjestyksen laatimista.

Oppikirjat ja tehtäväkirjat hankittiin opetushallituksesta. Tulevaksi lukuvuodeksi on tarkoitus hankkia edistyneempään opiskeluun sopivaa materiaalia.

6. Romanioppilaiden oppimismahdollisuuksien edistäminen ja erityistä tukea tarvitsevien romanioppilaiden opetuksen kehittäminen

Romanioppilaiden edistymistä on seurattu samoin, kuin muidenkin oppilaiden menestystä. Aina ei menestys ole ollut kovin hyvä, mutta myös hyviä tuloksiakin on ollut.

Syynä ovat olleet runsaat poissaolot. Poissaolojen syitä ovat olleet kulttuuriin liittyvät matkat, mutta valitettavasti myös alhainen kynnyks jäänä pois koulusta pienten sairastumisten myötä. Myös teemapäivinä on koulusta saatettu jäädä pois.

Oppilashuollossa poissaolotilannetta on seurattu ja asia on otettu aina esille myös vanhempien tapaamisissa.

Imatralla lähes kaikki erityisopetuksessa olevat oppilaat on otettu suoraan erityisopetukseen tehtyjen psykologisten tutkimusten perusteella.

Erytisopetuksessa on 25 oppilaasta 10 oppilasta. Heistä yksi on siirtymässä takaisin yleisopetukseen tulevana lukuvuonna.

Yleisopetuksessa oleville romanioppilaille on ohjattu tarvittaessa tukea oppimisessa tukiovetuksen avulla sekä osa-aikaisessa erityisopetuksessa.

Kaikki erityisopettajat ovat osallistuneet romanikulttuurin koulutuksiin. Koulutusta jatketaan tulevina lukuvuosina koko opetushenkilöstölle, kun sopivia kouluttajia löydetään.

Imatralla ei ole ollut romanioppilaita kotiopetuksessa. Kuluneena lukuvuonna yhdelle oppilaalle on tehty erillisiä opetusjärjestelyjä perheen vuoksi. Oppilas on saanut erityisopettajan opetusta kaikissa mahdollisissa aineissa.

Viimeisen viiden vuoden aikana ei ole ollut luokalle jääneitä romanioppilaita.

Romanioppilaiden oppimismahdollisuuksien tukeminen on mielestämme aloitettava jo ennen koulun aloitusta. Kehittämisuunnitelmiimme kuuluu varhaisen tuen mallin ohjaaminen erityisesti jo päiväkotiiin ja ohjata tuki siellä ensi vaiheessa esiopetukseen.

7. Romanikodin ja koulun yhteistyön kehittäminen

Olemme huomanneet tämän kehittämishankkeen aikana, että romaniperheiden kanssa tehtävää yhteistyötä on vielä syytä kehittää. Oppilaiden ja heidän perheidensä on ollut vielä vaikeaa hahmottaa koulutuksen ja koulussa menestymisen merkitystä aina alakoulusta jatko-opintoihin. Perheiden tuki oppilaiden koulukäynnin säännöllisyydessä ja koulumenestymisessä on vielä riittämätöntä.

Keväällä 2011 yhteistyötä on tarkoitus tehostaa tarjoamalla vanhemmille koulutus- ja keskustelutilaisuuksia arvopohjista, kasvatuskäytännöistä yms.

Tarkoituksena on, että mahdollisimman monen lapsen koulutie alkaa jo esiopetuksessa.

Toinen painopistealueemme kohdistuu peruskoulunsa päättävien oppilaiden oppilaan ohjaukseen. Jos saamme kehittämishankkeelle lisärahoitusta, on tarkoitus järjestää tehostettua tukea TET-paikkojen etsimisessä sekä jatko-opintopaikkojen tietämyksen lisäämisessä ja jatko-opintopaikkoihin tutustumisessa.

8. Romanitaustaisen henkilökunnan toimintamahdollisuuksien kehittäminen ja yhteistyö

Imatralla toimii yksi romanikielenopettaja, joka hoitaa imatralaisten oppilaiden romanikielenopetuksen. Romanikielenopettajalla on romanikielen koulutuksen lisäksi kerhonohjaajan koulutus.

Romanikielenopettaja opetti alkuvaiheessa kahdella koululla, mutta kevätlukukaudella 2010 opetus järjestettiin vain yhdellä koululla.

Ensi syksynä mietitään jälleen opetuksen järjestämistä kahdella eri koululla.

Romanikielenopettajan palkkaus on pohdiskeltu yhdessä työntekijää ja hankkeen koordinaattorin kanssa. Epäpätevän opettajan palkkaus on alhainen verrattuna romanikielenopettajan erityisasiantuntijuuteen ja hänen saamaansa työttömyyskorvaukseen. Tähän on etsiskelty uusia ratkaisuja.

Pitkällisen etsinnän jälkeen Imatran kaupungissa aloitti syksyllä 2009 oppisopimussuhteessa oleva koulunkäyntiavustaja kahden vuoden määräaikaisella sopimuksella.

Palkkaamalla romanitaustainen koulunkäyntiavustaja oppisopimussuhteeseen annettiin myös mahdollisuus yhdelle romanille ammattitutkinnon hankkimiseen. Koulunkäyntiavustajan peruskoulu oli jäänyt aikoinaan kesken ja hänen oli tarkoitus suorittaa kesken jäänyt peruskoulu loppuun työsuhteen aikana.

Koulunkäyntiavustaja toimi samalla kaikkien muidenkin kuin romanioppilaiden ohjaajana ja tukena. Hän toimi myös tiedonvälittäjänä kodin ja koulun välillä.

Välituntisin hänellä oli tapana keskustella romanioppilaiden kanssa heitä askarruttavista asioista. Koulunkäyntiavustaja toimi työparina toisen luokan koulunkäyntiavustajan kanssa ja sai häneltä ohjauksellista tukea päivittäiseen työhön. Hankkeen koordinaattori toimi koulunkäyntiavustajan työssä oppimisen ohjaajana.

Koulunkäyntiavustaja osallistui muiden koulunkäyntiavustajien lailla yhteisiin avustajapalavereihin. Suunnitelmiimme kuului, että koulunkäyntiavustaja olisi aloittanut päivähoidon henkilökunnan koulutustilaisuudet romanikulttuurista.

Valitettavasti koulunkäyntiavustaja joutui lopettamaan työsuhteensa terveydellisistä syistä.

Uuden lukuvuoden alkaessa on tarkoitus etsiä jälleen koulunkäyntiavustajaa romanilasten peruskoulun tukemiseen ja perheiden kanssa tehtävän yhteistyön kehittämiseksi.